

SOSYAL BİLGİLER 5

1. ÖĞRENME ALANI

KONU: GRUPLAR VE ROLLER

Öğrenme Çıktısı

SB.5.1.1. Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme

Hazırlayan: Muammer ASLAN

GRUPLAR VE ROLLERİMİZ

Toplum, ortak hedef ve değerlere sahip insanlardan oluşan grupların bir araya gelmesiyle oluşur. Aile, akrabalar, okul, spor kulübü gibi birçok grup, sosyal hayatımızın önemli bir parçasıdır. Bu gruplar içinde bireyler, belirli roller üstlenirler ve bu rollerin gerektirdiği davranışları sergilerler. Aynı zamanda bu roller bireylere çeşitli haklar verir ve sorumluluklar yükler. Toplumsal uyum, gruplar içindeki bireylerin rollerini doğru bir şekilde yerine getirmesiyle sağlanır.

- **Grup:** Ortak bir amaç doğrultusunda bir araya gelen ve birbirleriyle etkileşimde bulunan bireylerden oluşan topluluktur. Aile, okul, arkadaş grupları gibi farklı gruplar, bireylerin sosyal yaşantısında önemli rol oynar.
- **Kurum:** Toplumun işleyişini sağlayan, resmi veya gayri resmi olarak organize olmuş yapılardır. Okul, hastane, kütüphane gibi kurumlar, bireylerin sosyal ve kültürel gelişimini destekler.
- **Birey:** Toplumu oluşturan en küçük yapı taşıdır. Birey, grup ve kurumlar içinde farklı roller üstlenir ve bu roller, bireyin hak ve sorumluluklarını belirler.
- **Rol:** Bir bireyin bir grup ya da kurum içinde kendisinden beklenen davranış ve sorumlulukları ifade eder. Örneğin, bir öğrenci okulda öğrenme sorumluluğunu taşır.
- **Sosyalleşme:** Bireylerin, grup ve kurumlar aracılığıyla toplumun değerlerini, normlarını ve kültürünü öğrenme sürecidir. Sosyalleşme, bireyin sosyal hayata katılmasını sağlar ve onun toplumsal rollerini benimsemesine yardımcı olur.

Ailede Sorumluluklarımız

Aile, bireyin doğduğu andan itibaren içinde yer aldığı en önemli sosyal gruptur. Aile içinde sevgi, saygı, yardımlaşma gibi değerlere önem verilerek, bireyler çeşitli sorumluluklar üstlenir.

- Aile üyelerine saygılı davranmak.
- Aile içi iletişimi açık ve sağlıklı tutmak.
- Evde yapılan işlere (sofra kurma, toplama gibi) yardım etmek.
- Küçük kardeşlerin bakımına katkı sağlamak.
- Ailedeki maddi kaynakları (su, elektrik) bilinçli kullanmak.
- Anne ve babaya ev işlerinde destek olmak.
- Aile içi huzuru korumak için olumsuz davranışlardan kaçınmak.

Okulda Sorumluluklarımız

Okul, bireyin eğitildiği, sosyalleştiği ve topluma hazırlandığı bir kurumdur. Öğrencilerin okuldaki sorumlulukları hem kendilerine hem de topluma olan katkılarını belirler.

- Derslere zamanında ve hazırlıklı gelmek.
- Öğretmenlerin ve diğer öğrencilerin haklarına saygı göstermek.

- Ders materyallerini (kitap, defter, kalem) düzenli kullanmak ve korumak.
- Okul kurallarına uymak ve okulun düzenini korumak.
- Grup çalışmalarında işbirliği yapmak ve katkı sağlamak.
- Arkadaşlar arasında olumlu ilişkiler kurarak, yardımlaşmaya açık olmak.
- Okul eşyalarını (masa, sandalye, tahtayı) özenle kullanmak ve zarar vermemek.

Çevredeki Sorumluluklarımız

Bireyler sadece aile ve okul içinde değil, aynı zamanda çevrelerinde de sorumluluk sahibidirler. Komşulara, topluma ve doğaya karşı görevler, bireyin toplumsal uyumunu ve çevresel bilincini artırır.

- Çevrede yaşayan komşulara karşı saygılı ve yardımsever olmak.
- Doğal kaynakları (su, enerji) tasarruflu kullanmak.
- Sokaklarda ve çevrede temizliğe dikkat etmek, çöp atmamak.
- Çevredeki hayvanlara zarar vermemek ve onların bakımına özen göstermek.
- Ağaçlandırma ve çevre temizliği gibi sosyal sorumluluk projelerine katılmak.
- Toplumsal dayanışmayı güçlendirmek amacıyla komşularla iyi ilişkiler kurmak.
- Trafik kurallarına uymak ve yaya için güvenli davranışlar sergilemek.

Başlıca Gruplar

İnsanlar yaşamları boyunca birçok farklı grubun içinde yer alır. Her grup, topluma farklı katkılar sağlar ve bireyler, bu gruplar aracılığıyla sosyal beceriler kazanır. İşte en önemli gruplar:

1. **Aile:** Toplumun temel yapı taşıdır. Anne, baba ve çocuklardan oluşur.
2. **Akrabalar:** Dede, nine, amca, hala, teyze gibi geniş aile bireylerinden oluşur.
3. **Okul:** Eğitim öğretim hayatının sürdüğü bir kurumdur ve burada öğrenci, öğretmen ve yönetici gibi roller bulunur.
4. **Komşuluk Grubu:** Birbirine yakın yerleşmiş bireylerin oluşturduğu gruptur. Yardımlaşma ve dayanışma önemlidir.
5. **Arkadaş Grubu:** Bireylerin sosyal hayatında önemli bir yer tutan, kişisel ilişkilerin güçlendiği bir gruptur.
6. **Spor Kulübü:** Fiziksel aktivite ve takım ruhunun geliştirildiği gruplardır. Her birey farklı pozisyonlarda görev alır.
7. **Halk Oyunları Grubu:** Kültürel birikimi yaşatmak için bir araya gelen insanların oluşturduğu bir topluluktur.
8. **Tiyatro Kulübü:** Farklı rollerin oynandığı, sanatsal faaliyetlerin sergilendiği bir gruptur.

9. **Sivil Toplum Kuruluşu:** Sosyal, ekonomik ve çevresel sorunlara çözüm üretmek için bir araya gelen gönüllü gruplardır.
10. **Oyun Grubu:** Çocukların ve gençlerin vakit geçirip eğlendiği, sosyal becerilerini geliştirdikleri gruptur.

Roller, Haklar ve Sorumluluklar

Bireylerin bir grup içinde sahip oldukları roller, onlara hem haklar hem de sorumluluklar yükler. Her grubun içindeki rol, o grubun işleyişine katkıda bulunmayı gerektirir.

Tablo 1: Roller, Haklar ve Sorumluluklar

Grup	Rol	Haklar	Sorumluluklar
Aile	Çocuk	Sevgi ve bakım görme hakkı	Aileye saygı ve yardımlaşma
Aile	Anne	Evin düzenini sağlama hakkı	Çocukların eğitimi ve gelişiminden sorumlu olma
Aile	Baba	Ailenin ekonomik ihtiyaçlarını karşılama hakkı	Aileyi geçindirme ve çocuklara iyi örnek olma
Okul	Öğrenci	Eğitim hakkı	Derslere katılma ve kurallara uyma
Okul	Öğretmen	Eğitim verme hakkı	Öğrencilere rehberlik etme
Komşuluk Grubu	Komşu	Yardımlaşma ve dayanışma hakkı	Komşuluk ilişkilerini güçlendirme
Akrabalar	Dede/Nine	Aile büyüklerinden sevgi görme hakkı	Torunlara deneyim aktarma
Arkadaş Grubu	Arkadaş	Güven, eğlence ve destek hakkı	Arkadaşlık ilişkilerini koruma
Spor Kulübü	Kaleci	Takımda yer alma hakkı	Takımın savunmasını yapma
Spor Kulübü	Forvet	Gol atma hakkı	Takım için oyun kurma
Halk Oyunları Grubu	Dansçı	Kültürünü yaşatma hakkı	Uyum içinde hareket etme
Tiyatro Kulübü	Oyuncu	Rol alma hakkı	Oynadığı rolü en iyi şekilde yerine getirme
Sivil Toplum Kuruluşu	Gönüllü	Topluma hizmet etme hakkı	Sosyal sorunlara çözüm üretme
Oyun Grubu	Oyun Arkadaşı	Oyun oynama hakkı	Oyunda kurallara uyma
Servis Grubu	Yolcu	Güvenli ulaşım hakkı	Servis kurallarına uyma
Kamp Grubu	İzci	Doğada vakit geçirme hakkı	Kamp kurallarına uyma
Sınıf	Sınıf Başkanı	Sınıfı yönetme hakkı	Sınıf düzenini sağlama
Aile	Kardeş	Sevgi ve bakım görme hakkı	Kardeşlerine iyi davranma
Komşuluk Grubu	Yakın Komşu	Zor durumlarda yardım isteme hakkı	Komşuluk görevlerini yerine getirme
Halk Oyunları Grubu	Grup Lideri	Grubu yönlendirme hakkı	Grubun tüm üyeleriyle uyum içinde çalışma

Farklı Rollerin Üstlenilmesi

Aynı birey birden fazla grup içinde yer alabilir ve bu gruplarda farklı roller üstlenebilir. Her rol, farklı sorumluluklar ve haklar içerir.

Tablo 2: Farklı Roller ve Sorumluluklar

Grup	Rol	Ekstra Sorumluluk
Aile	Kardeş	Küçük kardeşlere rehberlik etme
Aile	Çocuk	Anne ve babaya yardımcı olma
Okul	Sınıf Başkanı	Sınıf düzenini sağlama
Okul	Öğrenci	Derslerde başarı gösterme
Spor Kulübü	Kaleci	Maçı kazanmak için iyi savunma yapma
Tiyatro Kulübü	Oyuncu	Rolünü en iyi şekilde canlandırma
Komşuluk Grubu	Komşu	Komşuluk ilişkilerini sürdürme
Arkadaş Grubu	Arkadaş	Arkadaşlarına destek olma
Halk Oyunları Grubu	Dansçı	Uyum içinde hareket etme
Oyun Grubu	Oyun Arkadaşı	Oyun kurallarına uyma

Haklar ve Sorumluluklar

Bireylerin içinde bulundukları gruplar onlara çeşitli haklar sunar, ancak bu haklar sorumlulukları da beraberinde getirir. Bir birey haklarını kullanırken, aynı zamanda sorumluluklarını yerine getirmelidir.

Tablo 3: Haklar ve Sorumluluklar

Haklar	Sorumluluklar
Eğitim hakkı	Okul kurallarına uyma ve derslere katılma
Sağlıklı bir ortamda yaşama hakkı	Çevreyi koruma ve temiz tutma
İfade özgürlüğü	Başkalarının düşüncelerine saygı gösterme
Sosyal etkinliklere katılma hakkı	Etkinliklerde kurallara uyma
Güvenli ulaşım hakkı	Servis kurallarına uygun davranma
Dengeli beslenme hakkı	Yiyecek israfından kaçınma
Oyun oynama hakkı	Oyun kurallarına saygı gösterme
Zor durumlarda yardım alma hakkı	Yardım alırken başkalarına da yardımcı olma
Doğal kaynakları kullanma hakkı	Doğal kaynakları israf etmeden kullanma
Toplumsal dayanışma hakkı	Sosyal sorumluluk projelerine katılma

Grup, roller, haklar ve sorumluluklar

Grup	Rol	Haklar	Sorumluluklar
Aile	Anne Baba	Evi yönetme hakkı Aileyi ekonomik olarak destekleme hakkı	Çocuklara rehberlik ve bakım sağlama Aile bireylerine güvenli bir yaşam sunma
Aile	Çocuk	Sevgi ve bakım görme hakkı	Aileye saygı gösterme, kurallara uyma
Okul	Öğrenci	Eğitim alma hakkı	Derse katılma, ödevleri yapma
Okul	Öğretmen	Eğitim verme hakkı	Öğrencilere rehberlik etme
Sınıf	Sınıf Başkanı	Sınıfı yönetme hakkı	Sınıf düzenini sağlama
Spor Kulübü	Kaleci	Takımı savunma hakkı	Gol yememek için topu kurtarma
Spor Kulübü	Forvet	Gol atma hakkı	Takım için en iyi oyunu sergileme
Komşuluk Grubu	Komşu	Yardımlaşma ve dayanışma hakkı	Komşulara yardım etme ve destek olma
Arkadaş Grubu	Arkadaş	Güven, destek ve eğlence hakkı	İlişkileri sürdürme ve sorumluluk sahibi olma
Halk Oyunları Grubu	Dansçı	Kültürü yaşatma ve tanıtmaya hakkı	Uyum içinde hareket etme
Tiyatro Kulübü	Oyuncu	Rol alma hakkı	Oynadığı rolü en iyi şekilde sergileme
Sivil Toplum Kuruluşu	Gönüllü	Sosyal sorunlara katkıda bulunma hakkı	Toplum için projelere destek olma
Oyun Grubu	Oyun Arkadaşı	Oyun oynama hakkı	Oyun kurallarına uyma
Kütüphanecilik Kulübü	Üye	Kitap okuma hakkı	Kitaplara özen gösterme, kütüphane düzenine uyma
Kamp Grubu	İzci	Doğada vakit geçirme hakkı	Kamp kurallarına uyma
Aile	Kardeş	Sevgi ve ilgi görme hakkı	Kardeşlerine iyi davranma
Öğrenci Kulübü	Başkan	Kulübü yönetme hakkı	Kulüp faaliyetlerini düzenleme
İş Yeri	Çalışan	Maaş alma ve çalışma hakkı	İş yerinin kurallarına ve iş yüküne uyma

İş Yeri	Yönetici	İş yerini yönetme hakkı	Çalışanların ihtiyaçlarını karşılama ve düzeni sağlama
Futbol Takımı	Kaptan	Takımı yönetme ve yönlendirme hakkı	Takımı motive etme ve takım içi düzeni sağlama
Halk Oyunları Grubu	Grup Lideri	Grubu yönlendirme hakkı	Grubun tüm üyelerini bir arada tutma
Komşuluk Grubu	Mahalle Temsilcisi	Mahalle sorunlarını dile getirme hakkı	Mahallede düzeni ve iletişimi sağlama
Koro	Solist	Solo şarkı söyleme hakkı	Gruba uyum sağlama, birlikte çalışma
Müzik Grubu	Bateri Çalıcı	Müzik yapma ve çalma hakkı	Ritim tutma ve gruba uyum sağlama
Basketbol Takımı	Pivot	Takımda top kontrolü hakkı	Takımın savunmasını güçlendirme
Basketbol Takımı	Oyun Kurucu	Oyunu yönetme hakkı	Takım arkadaşlarına en iyi pasları sağlama
Sinema Kulübü	Yönetmen	Film yönetme hakkı	Ekibi organize etme, çekim sürecini yönetme
Sinema Kulübü	Oyuncu	Rol yapma hakkı	Rolünü en iyi şekilde sergileme
İzci Grubu	Lider	Grubu yönlendirme hakkı	Grubun güvenliğini ve düzenini sağlama
Hayvanseverler Grubu	Üye	Hayvan haklarını savunma hakkı	Hayvanlara yardım etme ve koruma

Her bir grup farklı roller içerdiği için, bireylerin topluma olan katkıları da bu rollerle şekillenir.

Komşuluk İlişkileri

Kültürümüzde komşuluk ilişkileri önemli bir yer tutar. Komşular, iyi günde ve kötü günde birbirlerine destek olur. Bu dayanışma ve yardımlaşma, toplumsal huzuru sağlar.

Hadis ve Atasözleri Üzerine:

- "Komşusu açken tok yatan bizden değildir."
- "Komşu komşunun külüne muhtaçtır."
- "Ev alma, komşu al."

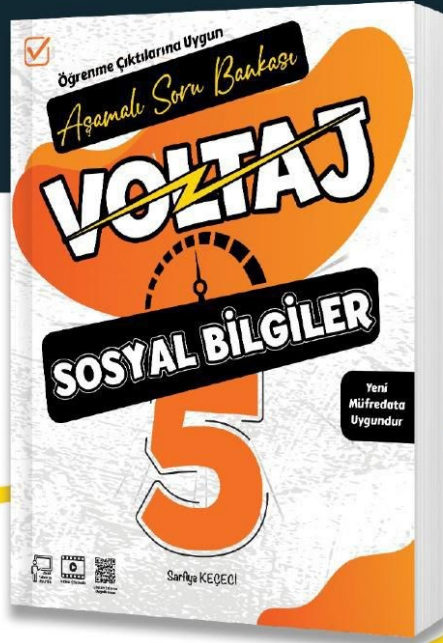
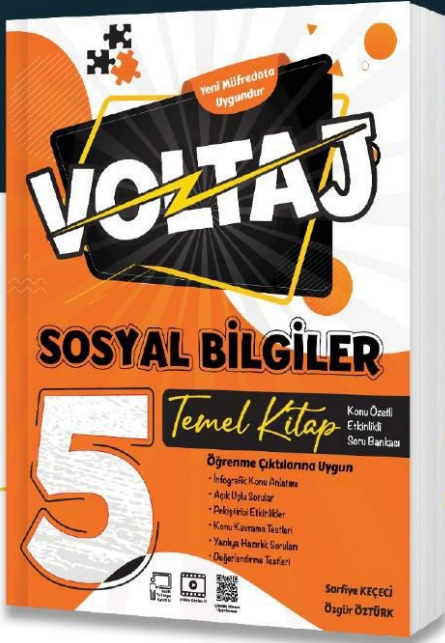
Bu sözler, komşuluk ilişkilerinde yardımlaşma ve dayanışmanın ne kadar önemli olduğunu vurgular. Toplumun temel taşlarından biri olan komşuluk, bireylerin sosyal çevresiyle uyum içinde yaşamasına katkıda bulunur.

**Yeni
Müfredata
Uygundur**

⚡ **Akıllı Tahtaya Uyumlu**

⚡ **Video Çözümlü**

⚡ **Çözüm İzleme Uygulaması**

Üçü Bir Arada

**2024
2025**